MISCELLANEA.

1/ Jabłonowski Jan Kajetan Bernard,Exempt czyli akt zapisu wieczystego wdzięczney obligacyi od uchrony Lublina.-K nlb.43.-R.1760.-E_{XVIII}Str.340/1.-

2/ Konarski Stanisław Hieronim II,De inscriptione regii numismatis Oratio.Warszawa 1764.-K nlb.14.-E_{XX}Str.7.-

3/ Laskiewicz Jan Kanty X.,Mowa przy solennym wyprowadzeniu ciała Antoniny Massalskiey w Krakowie dnia 8.stycznia 1765.-K nlb.7.-E_{XXI}Str.96.-

4/ Series konstytucyi synoptice zebranych ex Volumine legum,dowodząc,że stan szlachecki y duchowny od wszelkiego myta,cła y poboru iest wolny.-K nlb.8.- E_{XXVII} St.340

5/ Hailes,Réplique a l'examen du Mémoire sur les ~~affrai~~-affaires actuelles de la Pologne 1791.Warszawa 1791. de l'imprimerie de Michel Gröll.-Str.43.-E_{XXIV}Str.XXVIII

6/ Memoire composé par un gentilhome Polonois de Petrikau.-K nlb.18.-E_{XXII}Str.279.-

7/ Examen d'une brochure intitulée Memoire sur les affaires actuelles de la Pologne 1791.Warszawa 1791. de l'imprimerie de P.Dufour.-Str.31.-E_{XVI}Str.122.-

8/ Papuga ,powieść z franc.-K nlb.4.-E_{XXIV}Str.85.-

9/ Nienawiść cnocie przeciwna,Wiersze wydane roku 1789.-K nlb.1.Str.6.-E_{XXIII}Str.125.-

10/ Lubomirski Antoni,Mowa w Senacie na seymie ordynaryinym Warszawskim r.1766 i Mowa na tymże seymie 20. Oct.1766.-K nlb.4.-E_{XXI}Str.457.-

11/ Lubomirski Antoni,Mowa w Warszawie dnia 29.paźdz.r. 1766 i Mowa dnia 14.listopada.-K nlb.3.-E_{XXI}Str.457.-

12/ Walewski Xawery,Mowa dnia 28.marca r.1775 na sessyi seymowey.-K nlb.2.-

13/ Lubomirski Antoni.Mowa w Warszawie dnia 22.listopada r.1766.-K nlb.3.-E_{XXI}Str.457.-

MOWA

J. O. Xiążęcia JMci LUBOMIRSKIEGO Woiewody Lubelſkiego, miana w Senacie na Seymie Ordynaryinym Warſzawſkim Roku 1766.

Co powſzechną w całym Narodzie ſprawuie radość, co ia w partykularnym moim dawniey dopełniłem wyrażeniu, to teraz przy publicznym Stanow Rzeczypoſpolitey zgromadzeniu w powinnym uniżeniu przed

Ma-

Maieſtatem W. K. Mci oświadczam, że arcyzacne, y ſzacowne Krolewſkiey Jego Oſoby na Tron Polſki wybranie, wſzyſtkim Ziemianom w panowaniu miłe y przyiemne, w rozrządzeniu przezorne, w beſpieczeńſtwie y zachowaniu praw Oyczyſtych oſtrożne, a darem loſow wſzechmocnych długo dla pożytkow całey Oyczyzny oczekiwane.

Zyi W. K. Mość y Panuy ſzczęśliwie w niezamierzone lata, rozrządzay pracowitą ſtarannością ſwoią Kroleſtwa potrzeby, obmyśl należyte kraiowi porządki, między Obywatelami, u Stanow miłość, iedność y poufałość: na tych to Nayiaśnieyſzy Krolu zawiaſach, trzyma ſię Religia, zmacnia ſię wolność z rownością, prawa ſię ſtanowią, y do ſwoiego w wypełnieniu prowadzą wymiaru.

Te życzenia przed Maieſtatem W. K. Mci złożywſzy, co do Oſoby przynależało moiey: lecz trudno zamilczeć, do czego obowiązek wdzięczności kieruie ſerce: Wpatruię ſię w Tron Krolewſki, na ktorym oſiadaiąca przemieſzkiwa mądrość y ſprawiedliwość: pierwſza panuie, rządzi, y włada Kroleſtwem; druga miarkuie łaſki z zaſługami, y dopełnia każdemu wymierzoną prac Jego nadgrodę.

Doznaie tego iawnym dowodem Xiążę JMć teraźnieyſzy Marſzałek, Brat moy rodzony, w odebraniu Laſki Wielkiey Koronney: za ktorą Ja iako naypokorniey dziękuię W. K. Mci P. M. M. żeś w domu naſzym ten ſzczep zadawniony wydobył, y wygrzebał obfitą łaſką ſwoią: Wyrośnie ten na publiczne Oyczyzny pożytki, na wierne y pracowite W. K. Mci wyſługi: Stawi ſię ta Laſka mocną podporą przy Tronie y powadze

Ma-

Maiestatu W. K. Mci, przy gorliwości Wiary Swiętey, przy prawach, y swobodach wolnego Narodu, ani ią zachwieie żadna przeciwna, albo odmienna nawałność, owszem ustanowi przywiązania swego twierdze, y wymierzy wieczną wdzięczności granicę.

Przystępuię teraz do materyi prawnym pierwszeństwem opisaney: Prawo co mieć raz chciało, to zgodnym Stanow Rzeczypospolitey umocniło wyrokiem: Seym Konwokacyiny, iasno opisał porządek seymowania dogadzaiący Opisowi 1690. Roku, toć nienależałoby o tym kwestyonować, co dawnemu y nowemu zadosyć czyni się prawu. Prawo wyraża abyśmy naypierwey przystąpili do wysłuchania rachunkow J. J. W. W. Podskarbiow Oboyga Narodow, & *Consilii Æconomici*, a kiedy to prawo, żadnemu dotąd nie podpada oboiętnemu mniemaniu, ani iest zniesione inszym pośledniey szym, tedy supplikuię N. Panie, aby tego pierwszego ułożenie Prawa, w niczym nie było uchylone.

Co po wewnętrznym kraiowym porządku, kiedy ten mało zachowany, y niemaiący nadziei wypełnienia dostatecznych obowiązkow swoich: Wiele mowiemy, lecz ieszcze więcey piszemy, ale żadnych wypracowanych myśli naszych nie zbieramy pożytkow.

Dostatecznie y dosyć wyraźnie przychylił się opisem Propozycyi od J. K. Mci J. W. JMć P. Kanclerz K. do Konstytucyi Seymu Konwokacyinego, ten nam podał drogę sposobności do dobrego porządku, ta nas wyprowadzi, y wykieruie na niebłędny gościniec pomyślnego Oyczyzny uszczęśliwienia: A kiedy niezechcemy przepisaney prawem seymowania trzymac się planty, y wielokrotne materye wprowadzać będziemy

usiłowali; czas ten drogi, y momentalnie utracony, chyba prożnemu na ofiarę oddamy przewleczeniu.

Nikt tu nieutraci ani wolnego głosu, ani prerogatywy Charakteru swoiego, y natężonemu dla Dobra pospolitego nic nieubliży zamysłowi, chociażby się te żądania do kilkodniowego przeciągnęły czasu: Na tym to N. Panie nayprzyncypalniey wolność zawisła, aby w należytym obrębie, ustanowione zachować Prawa: ieżeliby zaś dawne y świeżo uchwalone mieliśmy nadwątlać? coż nam po Seymach, y po nowym Praw stanowieniu: A że iuż porządkowa Obydwoch Prowincyi kalkulacya od dni kilku zaczęta, a teraz mnogością rożnych materyi strzymana, ta kończyćby się nayłatwiey mogła, przez delegowanych do weryfikowania kwitow, podług expensy, y prowieniencyi: Zatrudniać się bowiem, albo upierać się na słowach Konst: 1764. *że złączone Stany Rzeczypospolitey do Rachunku przystąpią.* Alboż N. Krolu delegowani, tak z Prześwietnego Senatu iako y Koła Rycerskiego, nieokazuią powagi stanow swoich? a głębiey y rozważniey biorąc, albo nie wierzemy podufaniu Obranym dawnym J. J. W. W. Kommissarzom, albo skrupulizuiemy zaufaniu y sumnieniu przyszłym wyznaczonym do kalkulacyi Deputatom.

Wprowadzić y wciągnąć do tey zgromadzonych Swiątnicy, rewizyą kwitow, rewersow, y innych dokumentow, byłoby to utracić czas na mniey potrzebney zabawie, a uszczuplić sześcioniedzielne Seymowania wymierzenie: Y czegożbyśię daley spodziewać! bo ieżeli *in supposito* iakowego niedowiarstwa w Summaryuszach coś powątpiewamy, toć za tym idzie, żeby y wierzyć nienależało, iż tyle pozostałych w Skarbie nam niedochowuią Kapitałow: Byłby to argument, publicznego

prze-

przeciw zacnym Obywatelom przewinienia, wſzak wyznaczeni *ex Statibus*, nic konkludować ſami nie będą, tylko całey Rzeczypoſpolitey donieść *ſtatum & ſitum* Skarbow publicznych, ich będzie obowiązek.

Niech N. Krolu porządek ſeymowania w niczym przerwany nie będzie; Niech ſię publiczne Intereſſa, ieden po drugim w regularności potrzeb ſwoich ucieraią, a tak ſię dogodzi wielkim zamysłom Przezacnych Patryotow, kochaiących wiarę. Prawa, y wolne Narodu ſwoiego ſwobody; Nie mowię to z intereſſowania iakiego, albo z podłości duſzy, ktora w zyſku ſwoim, nic ſpodziewać ſię więcey nie może, tylko z dalſzego doświadczenia tyle; że wiernie ſłużę Oyczyznie, radzę ſprawiedliwie, do czego prawdziwe mnie przyſięgi moiey wiodą obowiązki.

MOWA

Tegoż J. O. Xiążęcia Woiewody Lubelſkiego, na Tymże Seymie 20. *Octobris* 1766. miana.

TRoſkliwość Tronu o kraiową ſzczęśliwość, y o publiczne ſwey Oyczyzny pożytki ta ieſt wſzyſtkim właściwie przyłączona Monarchom do Korony: Piaſtować w Ręku Berło Krolewſkie, ieſt to rządzić y władać niesfornością zdań ludzkich; dźwigać Jabłko Kroluiacemu, znaczy ſię zbior okrążać rożniemyślnych umyſłow. Niedługim Ja Nayiaśnieyſzy Panie słow moich pociągiem zabierać umyśliłem upływaiącego czaſu Radom publi-

cznym

cznym, łączę ſię do pracowicie wymowionego zdania Xiążęcia JMci Podkomorzego Koronnego, ktory pomiar uczynił rożnicy, co *per Pluralitatem*, a co *circa liberum veto* uſtanowione bydź powinno. A ieżeli złośliwa, albo nic niechcąca czynić w ſkrytości rozważność, zaſadzaiąca ſię na przewleczeniu prożnym trawionego czaſu opiera ſię, śmiem Miłościwy Panie przy Prawie dopraſzać ſię W.K. Mci, o wyznaczenie Deputatow do Konſtytucyi, y do weryfikowania Rachunkow Skarbow Obydwoch Prowincyi.

Uſtanowiſz W. K. Mość do piſania Prawa wiernych y wybranych przy wypełnieniu Przyſięgi, już te Proiekta moc większą ſwey zawezmą ważności, a wzmoże ſię w Patryotycznych ſercach wſpanialſza gorliwość o potrzebną czynność, dla ſwoiey Oyczyzny. Chcemy Bogactw y znacznych w Skarbie Proweniencyi, a nie chcemy w umyſłach ſwoich pomiarkować, zkąd te będą dochody: Brzydziemy ſię ſzpetnym Podatkiem pod imieniem Pogłownego: Cło uchylone Kwidzyńſkie czyſtym nam ieſt zwierciadłem znieſienia naſzego Generalnego? na Szelężne y Czopowe aby przyłączone było do Skarbu Koronnego, y tego nie chcemy. Zkądże Podatki będą y regularna woyſku płaca.

Nie mowię o Aukcyi, bo nie mam teraz przyczyny, ile Skarb niedoſyć doſtarczaiący, ale proſzę Tronu W.K. Mci,aby ta ſzczupła woyſku płaca była znaczniey polepſzona, tak niezawodna, aby Zołnierz był do boiu codziennie gotowy, y w Marſzu do płacenia punktualny, do czego o Proiekt upraſzam Xiążęcia JMci Woiewody Ruſkiego, iako Prezydenta Kommiſſyi Woyſkowey.

Je-

Jeżeliby wiele Woiewodztw, y partykularnie moie Lubelſkie, urażać ſię miały o Podatki Szelężnego y Czopowego, to ſobie oſtrzegam, aby *deſervitæ mercedes per Lauda* Woiewodztw wyznaczone Obywatelom, z Skarbu publicznego wypłacone były, y Funkcye publiczne, a oſobliwie Deputackie, aby ſwoią doſtateczną potrzeb miały nadgrodę. Zaś kto niechce porządku w Kraju, to ten chyba żąda Anarchicznego panowania?

Wracam ſię do wymierzonego celu mego, że albo na ułatwiaiącym mowieniu X ążęcia JMci Podkomorzego W.K. uſpokoymy ſię, albo o nominowanie Deputatow do formowania Konſtytucyi, ſupplikuię W.K.Mci.